

9 Almanna- og réttaröryggi

1. UMFANG

Starfsemi á þessu málefnasviði er á ábyrgð dómismálaráðherra og forsætisráðherra. Það skiptist í fimm málaflokka, en þeir eru:

- Löggæsla.
- Landhelgi.
- Ákærvald og réttarvarsla.
- Réttaraðstoð og bætur.
- Fullnustumál.

Löggæsla. Undir málaflokkinn fellur starfsemi embættis ríkislögreglustjóra, níu lögregluembættis, löggæsla, landamæraeftirlit, almannavarnir og leit og björgun á landi. Einnig falla undir málaflokkinn samræmd neyðarsvörun og ýmis löggæslu- og öryggismál, svo sem tilkynningarskylda íslenskra skipa.

Landhelgi. Undir málaflokkinn fellur starfsemi Landhelgisgæslu Íslands á hafinu umhverfis landið – löggæsla og fiskveiðieftirlit, gæsla fullveldis og landamæraeftirlit, leit og björgun og sjómælingar auk sprengjueyðingar og aðkallandi sjúkraflutninga á landi.

Ákærvald og réttarvarsla. Undir málaflokkinn fellur starfsemi stofnana ákærvaldsins, þ.e. embætti ríkissaksóknara, embætti héraðsaksóknara og lögreglustjóraembætti hvað varðar meðferð ákærvalds og eru þau á ábyrgð dómismálaráðherra. Undir málaflokkinn fellur einnig starfsemi óbyggðanefndar og ríkislögmanns sem eru á ábyrgð forsætisráðherra.

Réttaraðstoð og bætur. Til málaflokksins heyrir fjárhagslegur stuðningur ríkisins við þá sem leita þurfa réttar síns fyrir dómstólum en hafa ekki til þess fjárhagslegt bolmagn, greiðslur til brotaþola vegna líkamstjóns og miska sem leiðir af broti á almennum hegningarlögum, og greiðsla kostnaðar sem embætti lögreglustjóra, héraðsdómstólar og embætti ríkissaksóknara greiða öðrum en starfsmönnum viðkomandi embættis vegna rannsóknar og reksturs opinberra mála.

Fullnustumál. Undir málaflokkinn fellur starfsemi Fangelsismálastofnunar, fangelsa ríkisins og innheimta sekta og sakarkostnaðar hjá embætti sýslumannsins á Norðurlandi vestra.

Í eftirfarandi töflu má sjá fjárhagslega þróun málefnasviðsins og einstakra málaflokka á tímabilinu 2016–2018.

Heildarútgjöld í m.kr.	Reikningur 2016	Fjárlög og fjáraukalög 2017	Fjárlög 2018
9 Almanna- og réttaröryggi			
9.10 Löggæsla	12.990	14.103	15.129
9.20 Landhelgi	5.533	3.883	4.278
9.30 Ákærvald og réttarvarsla	1.259	1.331	1.532
9.40 Réttaraðstoð og bætur	2.843	2.129	2.216
9.50 Fullnustumál	2.332	1.896	1.963
Samtals	24.956	23.341	25.118

2. STARFSEMI OG HELSTU ÁSKORANIR

Löggæsla. Ráðist hefur verið í fjölmargar aðgerðir til að styrkja starf lögreglunnar á undanförunum árum. Viðbótarfé sem veitt hefur verið í eflingu lögreglunnar á árunum 2014–2018 nemur 4,7 ma.kr. eða 34% sem nemur 2.097 m.kr. að raungildi. Þessu fé hefur verið veitt til ýmissa verkefna, m.a. til að mæta auknu álagi við landamæri í Keflavík, fjölgun lögreglumanna á landsvísu og endurnýjun á búnaði og tækjum. Þá var verulegur hluti uppsafnaðs rekstrarhalla embættanna einnig felldur niður og gerðar umfangsmiklar umbætur á rekstrargrundvelli lögregluembættanna með skipulagsbreytingum til að styrkja rekstrarumgjörð lögreglunnar með stærri einingum og ná þannig meiri sveigjanleika í rekstri og starfsemi.

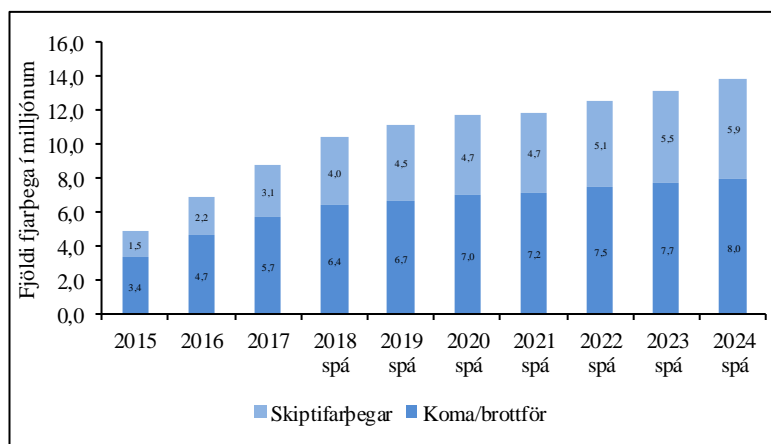
Árið 2018 var ákveðið að auka verulega fjárframlög til að styrkja meðferð kynferðisbrota mála innan réttarvörslukerfisins í samræmi við aðgerðaáætlun þess efnis sem dómsmálaráðherra kynnti árið 2017. Tryggja á samræmdar áherslur á landsvísu við meðferð kynferðisbrota með það að markmiði að öll lögregluembætti á landinu séu í stakk búin til að sinna rannsókn og meðferð kynferðisbrota. Lagðar voru 237 m.kr. á ársgrundvelli til eflingar lögreglunnar, sem skiptast niður á öll lögregluembætti sem sinna rannsókn og meðferð kynferðisbrota. Almenn löggæsla um land allt var í kjölfarið eflað með fimmtán nýjum stöðugildum. Þá var veitt 40 m.kr. til uppfærslu verklagsreglna og rannsóknarbúnaðar hjá lögreglu til mæta þeim áherslum sem fram koma í aðgerðaáætluninni. Áhersla var einnig lögð á að styrkja endurmenntun innan réttarvörslukerfisins.

Árið 2016 urðu miklar breytingar á menntun lögreglu sem var færð á háskólastig. Bóklegt lögreglunám er nú við Háskólann á Akureyri og verklegt nám fer fram hjá mennta- og starfsþróunarsetri embættis ríkislögreglustjóra. Gert var ráð fyrir 40 nemendum í hverjum árgangi en unnið er að því að fjölga nemum næstu misseri þar sem núverandi fjöldi nema dugar ekki til þess að mæta mannaflapörf lögreglu næstu árin. Ráðist verður í átak við nýliðun hjá lögreglunni.

1. janúar 2017 tók til starfa eftirlitsnefnd með störfum lögreglunnar. Þangað geta þeir leitað sem telja lögreglu hafa brotið gegn rétti sínum.

Vaxandi álag hefur verið við landamæravörslu á undanförunum árum bæði vegna flugs og komu skemmtiferðaskipa. Á árinu 2017 fjölgaði farþegum um Keflavíkurflugvöll um 29% frá árinu áður og var heildarfjöldinn 8,8 milljónir farþega. Árið 2018 er gert ráð fyrir 18% aukningu og að heildarfarþegafjöldi verði um 10,4 milljónir. Samkvæmt farþegaspá Isavia er gert ráð fyrir 7,5 % aukningu að meðaltali árlega á næstu fimm árum en árið 2024 er gert ráð fyrir að heildarfarþegafjöldinn sem fer um flugstöðina verði tæplega 14 milljónir.

Þróun farþegafjölda um Keflavíkurflugvöll 2015–2024

Á árinu 2017 fór fram Schengen-úttekt um hvernig Ísland uppfyllir skyldur sínar um fyrirkomulag og framkvæmd landamæravörslu á grundvelli alþjóðaskuldbindinga á vettvangi Schengen-samstarfsins¹. Niðurstaða þeirrar úttektar kvað á um tilmæli til íslenskra stjórnvalda um að leggja áherslu á málefni landamæra með það að markmiði að tryggja áreiðanlega, hagkvæma og skilvirka aðkomu íslenskra stjórnvalda í samstarfinu og tryggja örugga umferð um landamæri. Mikil áhersla er því lögð á eflingu viðbúnaðar lögreglu við landamæravörslu til að tryggja öryggi en einnig skilvirkni, svo halda megi uppi fullnægjandi afgreiðsluhraða við landamæragæslu miðað við farþegaumferð. Í áætluninni er búið að tryggja fjárframlög vegna skuldbindinga sem íslensk stjórnvöld hafa gengist undir vegna landamæravörslu á grundvelli Schengen-samstarfsins.

Þá varð sú breyting árið 2017 að áætlanaflog hófst frá Bretlandi til Akureyrar sem kallar á aukinn viðbúnað á flugvælinum á Akureyri til að mæta þeim kröfum sem Schengen-samstarfið gerir til landamæraeftirlits.

Ísland er skuldbundið til að innleiða ýmis upplýsingakerfi, m.a. í tengslum við komur og brottfarir inn á Schengen-svæðið (Entry/Exit), sem áætlað er að verði tekin í notkun árið 2020, og upplýsingakerfi um heimild til ferðar (ETIAS). Þá eru til umfjöllunar tillögur sem lúta að rekstrarsamhæfingu nýrra og fyrirliggjandi kerfa samstarfsins. Í samstarfi lögreglunnar við tollgæsluna er nú unnið að úrbótum á greiningu farþegaumferðar til landsins með uppsetningu nýs móttökukerfis fyrir farþegaupplýsingar og uppsetningu fleiri sjálfvirkra landamærahlíða.

Landhelgi. Landhelgisgæsla Íslands stendur frammi fyrir áskorunum vegna fjölgunar ferðamanna, opnunar nýrra siglingaleiða á norðurslóðum, þróunar í alþjóða- og öryggismálum og alþjóðlegra ábendinga um að styrkja þurfi landamæragæslu á hafinu. Ábyrgðarsvæði Íslands vegna leitar og björgunar er tæplega tvöfalt stærra en íslenska efnahagslögsagan. Varnartengd verkefni hafa aukið vægi í starfseminni og þátttaka í alþjóðlegu samstarfi fer vaxandi, m.a. vegna norðurslóða. Reisa þarf nýtt flugskýli en núverandi húsnæði á Reykjavíkurlugvælli er óviðunandi. Málið er í skoðun en huga þarf að framtíðarlausn.

Fullnægjandi öryggis- og þjónustustig í leit og björgun á hafinu umhverfis Ísland gerir ráð fyrir að þyriluveit Landhelgisgæslunnar geti nær ávallt komið sjófarendum til bjargar innan sex klukkutíma. Sú viðbragðsgeta er nú einungis tryggð rúmlega helming ársins þar sem áhafnir eru of fáar. Útköllum björgunarþyrlna á landi hefur fjölgað verulega vegna ferðamanna og í heildina hafa útköll hjá þyrilum aldrei verið fleiri en árið 2017. Áhersla er á fjölgun áhafna á þyrilum Landhelgisgæslunnar.

Úthaldsdögum varðskipa hefur fækkað undanfarin ár. Eitt varðskip er á sjó hverju sinni og getur verið allt að 48 klukkustundir á vettvang slysa eða óhappa innan efnahagslögsögunnar. Til að ná viðunandi öryggis- og þjónustustigi, sem er 24 stunda viðbragðstími, þarf að hafa tvö skip á sjó og fjölga áhöfnum. Landhelgisgæslan ræður einnig yfir flugvél til að sinna löggæslu og eftirliti á hafi úti. Hún hefur verið nýtt fjarri Íslandsmiðum hluta árs vegna erlendra verkefna, fyrst og fremst fyrir Landamæra- og strandgæslustofnun Evrópu. Þannig fást auknar tekjur til reksturs Landhelgisgæslunnar og starfsmenn hljóta fjölbreyttari þjálfun.

Mikilvægt er að efla hina eiginlegu landhelgisgæslu hér á landi. Framundan eru kaup á þremur nýjum þyrilum fyrir Landhelgisgæsluna og með þeim eykst rekstraröryggi og hagkvæmni. Fullkominn tækjabúnaður í þyrilunum gerir áhöfnum enn betur kleift að koma sjófarendum til bjargar og sinna ört fjölgandi útköllum á landi. Hugsa þarf að breyttum skipakosti til að styrkja þjónustu en auka um leið hagkvæmni. Má meðal annars í því efni horfa til nýrra orkagjafa.

¹ Nánari upplýsingar um Schengen er að finna á: www.stjornarradid.is/default.aspx?PageID=f99509ec-8194-11e6-80c8-005056bc217f

Ákærvald og réttarvarsla. Ýmsar breytingar hafa orðið á ákærvaldinu síðustu misseri með það að markmiði að styrkja embættin. Má þar helst nefna stofnun embættis héraðssaksóknara sem tók til starfa 1. janúar 2016 en embættið tók við verkefnum sérstaks saksóknara á sviði rannsókna og saksókna skattalaga- og efnahagsbrota og ákærvaldi í málum sem áður voru á hendi ríkissaksóknara svo sem vegna kynferðisbrota, fíkniefnamála, manndrápa og brota gegn valdstjórninni. Með þessum breytingum var einnig markmiðið að skerpa á eftirlits- og stjórnunarhlutverki ríkissaksóknara þannig að embættið hefði frekara svigrúm til að sinna þeim verkefnum.

Breytingar á dómstólaskipan með stofnun millidómstigs sem tók til starfa 1. janúar 2018 mun hafa áhrif á störf ákærvaldsins á næstu árum þar sem sönnunarfærsla verður nú endurmetin fyrir Landsrétti en því hefur ekki verið unnt að koma við í Hæstarétti. Af þeim sökum var stöðugildum saksóknara hjá embætti ríkissaksóknara fjölgað um tvö þar sem embættið hefur það hlutverk að flytja mál fyrir Landsrétti.

Á undanförunum árum hefur málsmeðferðartími hjá ákærvaldinu lengst vegna fjölgunar mála sem má m.a. rekja til aukins fólksfjölda og lagabreytinga en ekki síður til þess að frekar er tekið til varna í sakamálum. Þá eru gerðar meiri kröfur en áður um málshraða í refsimálum er snúa að umsýslu verðmæta sem hafa verið haldlögð eða kyrrsett vegna upptöku ólöglegs ávinnings af brotastarfsemi. Til að sporna við löngum málsmeðferðartíma er mikilvægt að ráðast í þjálfun og fræðslu ákæranda og auka fjölda þeirra. Embætti ríkissaksóknara mun gera ríkari kröfur til þeirra sem koma að málum og standa fyrir árlegu skyldunámskeiði fyrir þá sem hefja störf hjá ákærvaldinu sem og símenntun fyrir starfandi ákærændur.

Með breyttum verkefnum ríkissaksóknara verður einnig lögð meiri áhersla á alþjóðlegt samstarf. Ísland hefur átt gott samstarf við Europol og ákveðið hefur verið að auka samstarf við Eurojust, stofnun Evrópusambandsins á sviði sakamála sem teygja sig yfir landamæri. Auk þess að auðvelda rannsóknir á milli landa hefur alþjóðlegt samstarf mikla þýðingu á sviði menntunar og miðlunar þekkingar sem er til þess fallið að efla gæði innan ákærvaldsins hér á landi. Þá snúa breytt og aukin verkefni einnig að gildistöku samnings um evrópsku handtökuskipunina og auknu eftirliti með hlustunum og sérstökum rannsóknaraðgerðum.

Aðgerðaáætlun um meðferð kynferðisbrota innan réttarvörslukerfisins hefur verið samþykkt og fjármögnuð, en á grundvelli hennar var stöðugildum fjölgað við rannsóknir og saksókn kynferðisbrota bæði hjá lögregluembættum og embætti héraðssaksóknara.

Varnir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka eru mikilvægur liður í að standa vörð um trúverðugleika og tiltrú á fjármálakerfið. Aðgerðir er lúta að vörnum gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka eru víðtækar og margir innan stjórnkerfisins bera ábyrgð á fjölbreyttum verkefnum sem að málaflokknum snúa. Alþjóðleg samvinna á þessu sviði er mikilvæg í ljósi alþjóðlegs samspils fjármálakerfa. Samstarf ríkja hefur verið tryggt á vettvangi alþjóðlega vinnuhópsins Financial Action Task Force (FATF) sem Ísland á aðild að en hópurinn gerir úttektir á lögum, reglum og skilvirkni þeirra innan aðildarríkjanna. Íslensk stjórnvöld vinna nú úr niðurstöðum fjórðu úttektarinnar sem fór fram á síðasta ári.

Óbyggðanefnd hefur nú lokið málsmeðferð á 81,7% af flatarmáli landsins alls, þar af 98,7% af miðhálandinu, eins og það er skilgreint samkvæmt svæðisskipulagi miðhálandisins. Nefndin hefur skipt landinu upp í alls 17 svæði, að meðtöldum eyjum og skerjum, og úrskurðar um eitt af svæðunum hverju sinni. Vegna niðurskurðar var starfsemi óbyggðanefndar í lágmarki árin 2009–2012. Starfsemi hennar var aftur færð í eðlilegt horf árið 2013, þó með umtalsvert lægri fjárheimildum en áður. Af þeim sökum tekur nefndin nú til umfjöllunar smærri svæði en áður hverju sinni og úrskurðar að jafnaði um eina sýslu í einu. Fjárheimildir nefndarinnar voru auknar aftur árið 2018 með það að markmiði að flýta fyrir verklokum. Að

teknu tilliti til þess er nú áætlað að nefndin geti kveðið upp síðustu úrskurði sína 2023 og lokið frágangi snemma árs 2024. Gagnaöflun vegna málsmeðferðar nefndarinnar er mjög viðamikil á hverju svæði og annast sérfræðingar Þjóðskjalasafns Íslands hana að verulegu leyti. Nefndin greiðir safninu fyrir þá vinnu samkvæmt samningi. Einn helsti áhættuþátturinn í starfi nefndarinnar er að mannaskipti verði í nefndinni eða starfsliði enda er hér um mjög sérhæfðan málaflokk að ræða sem tekur mörg ár að komast inn í. Því er mikilvægt að tryggja nefndinni nægt fjármagn til að ljúka verkinu á tiltölulega fáum árum héðan í frá.

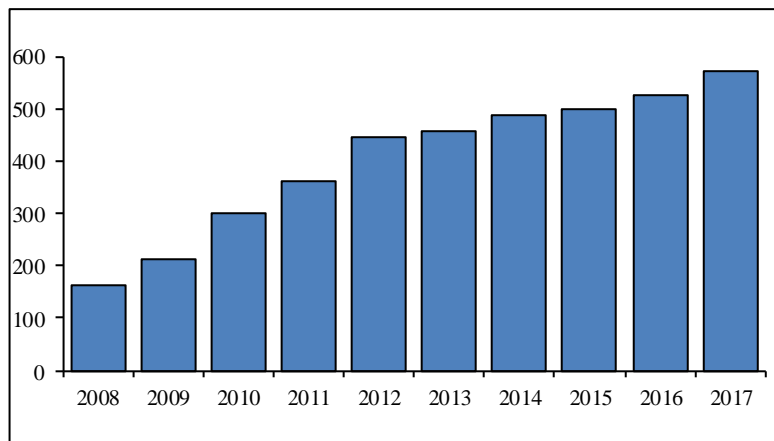
Ríkislögmaður annast rekstur dómsmála gegn ríkinu, meðferð bótakrafna og álitserðir. Dómsmálum hjá ríkislögmanni hefur fjölgað á síðustu árum og eru mörg þeirra umfangsmeiri en áður. Síðustu misseri hafa virk dómsmál verið um og yfir 200 talsins. Þá hefur bótakröfum fjölgað umtalsvert eða um hér um bil 50% frá 2012. Í árslok 2016 tók embættið við fyrirsvari ríkisins fyrir Mannréttindadómstól Evrópu sem áður var í innanríkisráðuneytinu. Starfsmönnum hefur verið fjölgað til að mæta auknum verkefnum og minnka álag. Helstu áhættuþættir í rekstri eru fjölgun dómsmála og að hvert dómsmál verði umfangsmeira en áður að jafnaði. Sama á við um bótakröfur en árið 2017 var heildarfjöldi þeirra um 250 talsins. Við þetta bætist að fyrirsjáanlegt er að rekstur mála fyrir Landsrétti verður flóknari en hann var fyrir Hæstarétti sökum þess að skýrslutökur munu fara fram í Landsrétti og einnig öflun matsgerða. Þá ríkir nokkur óvissa um húsnæðismál embættisins en stuttur tími er eftir af leigusamningi að Hverfisgötu 6. Tilkoma Landsréttar mun hafa einhver áhrif á starfsemi embættisins og kallar á sérstakan undirbúning.

Réttaraðstoð og bætur. Árið 2016 voru fyrrverandi nemendum í Heyrnleysingja-skólanum greiddar bætur í kjölfar endurskoðunar sem ráðist var í vegna dóms Hæstaréttar. Þá var fyrrverandi nemendum í Landakotsskóla einnig greiddar bætur árið 2016 samkvæmt ákvörðun þáverandi innanríkisráðherra. Greiðslu bóta vegna þeirra tveggja stofnana lýkur á árinu 2018. Árið 2017 var ráðist í greiðslu bóta til fyrrverandi vistmanna á Kópavogshælinu í kjölfar skýrslu vistheimilaneftar um heimilið. Lokagreiðslur vegna Kópavogshælis fara fram á árunum 2019 og 2020 en þeir sem áttu rétt til bóta samkvæmt skýrslu vistheimilaneftar hafa þegar sent inn umsókn og verða þær því ekki fleiri.

Fullnustumál. Uppbygging hefur átt sér stað í fangelsiskerfinu undanfarin ár en fangelsið á Hólmsheiði var tekið í notkun árið 2016 og Hegningarhúsinu á Skólavörðustíg og Kvænnafangelsinu í Kópavogi var lokað. Með tilkomu fangelsisins á Hólmsheiði fjölgaði afplánunarrýmum um 30 miðað við fjölda fangarýma í maí 2015. Þrátt fyrir uppbygginguna hafa fangelsin fram að þessu ekki getað sinnt fullnustu allra dæmdra fangelsisrefsinga og vara-refsinga vegna skorts á afplánunarrýmum og mannafla. Stutt verður betur við fangelsin í landinu með það að leiðarljósi m.a. að draga úr bið eftir afplánun og koma í veg fyrir fyrningu refsinga.

Refsingum sem fyrrast hefur fjölgað talsvert undanfarin ár. Fjöldi þeirra sem biðu afplánunar óskilorðsbundinna fangelsisrefsinga var 570 í lok ársins 2017.

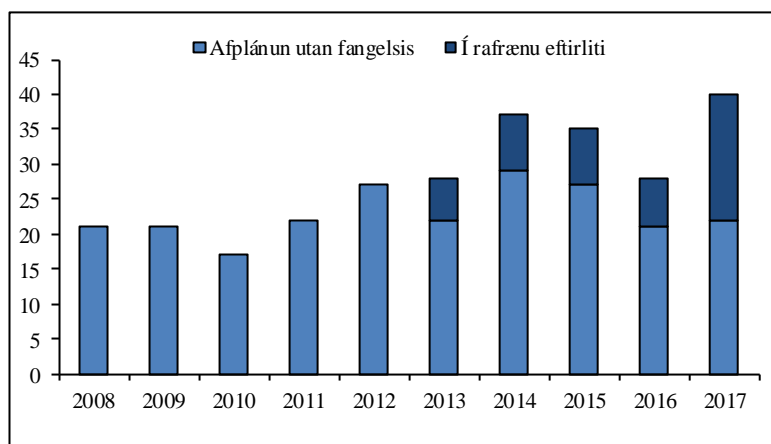
Þróun á fjölda sem bíður afplánunar óskilorðsbundinna refsinga 2008–2017

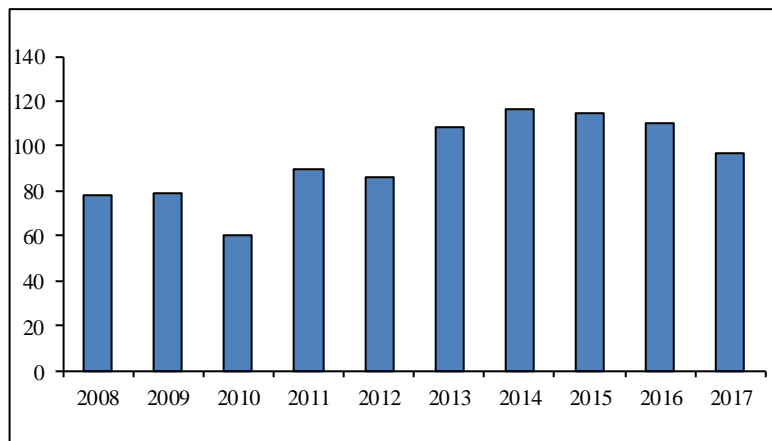
Notkun á samfélagsþjónustu hefur verið rýmkuð þannig að unnt er að heimila að dómþoli geti afplánað allt að 12 mánaða fangelsisrefsingu með samfélagsþjónustu. Einnig var rafrænt eftirlit sem fullnustuúrræði tekið í notkun árið 2011 og rýmkað í lögum um fullnustu refsinga sem tóku gildi árið 2016. Löggjöfin hafði í för með sér mikla réttarbót og endurspeglar það markmið að draga úr endurkomutíðni með því að stuðla að farsælli aðlögun dómþola í samfélaginu. Til að þessi breyting nái tilætluðum árangri verður að nýta þau fangarými sem ekki eru nýtt nú. Það hefði í för með sér að bíð eftir afplánun stýttist og refsingar fyrnist síður.

Endurkomutíðni í fangelsin er nú 24% en með innleiðingu fjölskylduleyfa og auknu fjármagni í félags- og sálfræðiráðgjöf eru meiri líkur á að dómþolar aðlagist betur samfélaginu eftir að fangelsisvist lýkur og ítrekun brota dragist þannig saman.

Fjöldi sem afplánar óskb. fangelsisrefsingar utan fangelsa að meðaltali á dag

Fjöldi þeirra sem hefja samfélagsþjónustu í stað óskb. fangelsisrefsinga

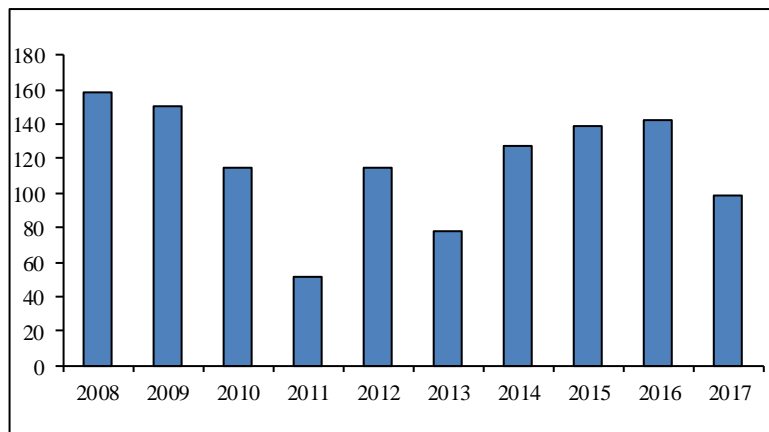

Í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar er lögð áhersla á að efla geðheilbrigðisþjónustu. Fangar skulu samkvæmt lögum um fullnustu refsinga njóta sambærilegrar heilbrigðisþjónustu og almennt gildir, sbr. lög um heilbrigðisþjónustu sem eru á ábyrgð velferðarráðuneytis að framfylgja. Nauðsynlegt er að geðheilbrigðisþjónusta í fangelsum verði bætt en ljóst er að henni hefur verið ábótavant á síðastliðnum árum. Með hliðsjón af markmiðum laga um fullnustu refsinga um að draga úr líkum á ítrekun brota og stuðla að farsælli aðlögun dómþola að samfélaginu er nauðsynlegt að efla þessa þjónustu við fanga sem afplána í fangelsum en sá hópur þarfnast meiri heilbrigðisþjónustu en oft áður þar sem fleiri uppfylla nú það skilyrði að afplána utan fangelsa. Í kaflanum um málefnasvið 24.1 segir m.a. að efla þurfi geðheilbrigðisþjónustu t.d. fanga, fólks með þroskahömlun og fólks með áfengis- og vímuefnavanda. Fjölga þarf sérfræðingum, sálfræðingum og félagsráðgjöfum til að vinna að framangreindu markmiði.

Fangar skulu eiga kost á að stunda nám, þ.m.t. fjarnám og starfsþjálfun, samkvæmt ákvæðum laga um fullnustu refsinga. Samkvæmt stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar skal tryggja markvisst og öflugt starf á þessu sviði. Menntun fanga getur dregið úr líkum á að einstaklingur fremji nýtt afbrot og gerir einstaklinga hæfari til að takast á við lífið eftir að afplánun lýkur. Í þessu sambandi þarf að líta til kafla um málefnasvið 20 en þar segir að verið sé að endurskoða reiknilíkan framhaldsskólanna en það dregur m.a. fram sérverkefni framhaldsskóla, svo sem menntun fanga. Innleiðing reiknilíkansins fer fram í áföngum á árunum 2017–2021.

Skortur er á virkum innheimtuúrræðum í samanburði við svipuð úrræði annars staðar á Norðurlöndum. Ein af áskorunum fullnustukerfisins á næstu árum verður að finna leiðir til að bæta innheimtu sekta og sakarkostnaðar og er unnið að tillögum um hvernig megi sem best útfæra úrbætur. Óinnheimtar sektir sem komnar eru í vararefsingarferli nema þremur ma.kr. Fjöldi þeirra sem bíður afplánunar vararefsinga fésekta er 3.061. Auk þess eru óbirtar ákvarðanir sem varða 1.752 einstaklinga. Dómsmálaráðherra setti á fót vinnuhóp sem skoðar virkari innheimtuúrræði og mun hann í framhaldinu koma með tillögur að breytingum. Heimilt er að leyfa sektarþolum að afplána vararefsingu með samfélagsþjónustu að uppfylltum skilyrðum þar um en ekki hafa verið næg pláss í fangelsum fyrir afplánun vararefsinga þeirra sem uppfylla ekki skilyrði um samfélagsþjónustu eins og sjá má af fjölda þeirra sem bíða afplánunar vararefsinga.

Fjöldi þeirra sem hefja samfélagsþjónustu í stað vararefsinga

Í framtíðinni verður bætt gagnasöfnun á þessu málefnasviði í samræmi við markmið um kynjaða fjárlagagerð.

3. FRAMTÍÐARSÝN OG MEGINMARKMIÐ

Eitt af meginhlutverkum ríkisvaldsins er að tryggja öryggi borgaranna, vernda réttindi þeirra og friðhelgi einkalífs.

Vinna stendur yfir við gerð löggæsluáætlunar í samræmi við stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar. Markmiðið með gerð löggæsluáætlunar er að skilgreina eðli og umfang lögreglustarfsins auk þess að skilgreina ítarlega þau verkefni sem lögreglu er ætlað að sinna og hver kostnaður ríkissjóðs er af störfum lögreglu hverju sinni. Jafnframt er tilgangurinn að kostnaður við verkefni lögreglu verði gagnsærri en áður og komið verði á faglegru aðkomu þingsins að þessum málaflokki. Í áætluninni verður skilgreint öryggis- og þjónustustig, helstu markmið, mælikvarðar og aðgerðir lögreglu.

Stefnt er að því að veita enn meira fé til löggæslumála þannig að leggja megi meiri áherslu á meðferð ofbeldisbrota, skipulagða glæpastarfsemi og almenna löggæslu í samræmi við fjölgun ferðamanna á vegum. Þá er allt kapp lagt á að efla landamæravörslu sem er sívaxandi hluti löggæslu og mikilvægur þáttur í öryggismálum þjóðarinnar.

Landhelgisgæslan mun áfram halda uppi öflugu eftirliti og löggæslu á sjó ásamt björgunar- og leitarþjónustu til að tryggja öryggi og vernda auðlindir í hafinu við Ísland ásamt því að styðja við almannaöryggi á landi. Til þess þarf að fjölga bæði þyrllu- og varðskipsáhöfnum um tvær og bæta við einni áhöfn á eftirlits- og björgunarflugvél. Með fleiri áhöfnum er hægt að nýta tæki betur, hugsanlega í auknum almennum sjúkraflutningum á landi. Stjórnarsáttmáli ríkisstjórnarinnar kveður á um að tryggja skuli Landhelgisgæslunni nægilegt fjármagn til að rækja starf sitt.

Aðgengi að réttarvörslukerfinu skal áfram vera greitt, málsmeðferð réttlát og mannréttindi virt í hvítvetna. Þá skal ákærumeðferð lokið innan eðlilegs tíma með ákvörðun um hvort ákæra verði gefin út eða ekki. Þá skal meðferð mála vera í samræmi við málsmeðferðarreglur og unnin af vandvirkni.

Í samræmi við stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar hefur aðgerðaáætlun um meðferð kynferðisbrota innan réttarvörslukerfisins verið samþykkt og fjármögnuð að fullu. Þannig verður lögð áhersla á að fjölga enn stöðugildum hjá lögreglu og héraðssaksóknara, stytta málsmeðferðartíma, skilgreina hlutverk réttargæslumanns brotþola betur svo þjónustan sé samrýnd, skýr og brotþolanum til gagns, auka endurmenntun og bæta rannsóknarbúnað og

verklagsreglur hjá lögreglu við meðferð kynferðisbrota. Þá hefur á grundvelli áætlunarinnar verið ákveðið að hrinda í framkvæmd verkefni sem tengja mun upplýsingakerfi stofnana réttarvörslukerfisins saman með rafrænum hætti til að bæta yfirsýn og samfellu málsmeðferðar innan kerfisins, auka hagkvæmni og skilvirkni, auðvelda tölfræðivinnslu, spara pappírs-kostnað og stórauka gagnaöryggi. Allt eru þetta verkefni sem koma til framkvæmda á árinu 2018.

Fullnustuyfirvöld skulu áfram vera í stakk búin til að fullnusta refsingar með öruggum, skilvirkum og árangursríkum hætti í samræmi við samfélagslega og tæknilega þróun ásamt því að tryggja að sérstök og almenn varnaðaráhrif refsinga séu virk. Stefnt er að því að auka sálfræði- og meðferðarúrræði í fangelsum til að stuðla betur að farsælli aðlögun dómþola að samfélaginu eftir afplánun.

4. MARKMIÐ, MÆLIKVARÐAR OG AÐGERÐIR

Löggæsla. Þrjú markmið hafa verið skilgreind sérstaklega fyrir málaflokkinn.

1. **Besta mögulega þjónustustig.** Markmið um þjónustustig lögreglu snýr að neyðarútkallsþjónustu, afbrotavörnum, rannsóknum mála, þjónustu og hjálp.
2. **Hæsta mögulega öryggisstig.** Markmið um öryggisstig snýr að áhættustigi, framkvæmd áhættumats/áhættuskoðunar og öryggistilfinningu. Reglulega eru framkvæmd áhættumat og áhættuskoðun og öryggistilfinning almennings og lögreglu könnuð.
3. **Traust og heiðarleg lögregla.** Markmið um trausta og heiðarlega lögreglu snýr að skipulagi og innra starfi lögreglunnar.

Nr.	Markmið	Mælikvarðar	Staða 2017	Viðmið 2019	Viðmið 2023
1	Besta mögulega þjónustustig	Viðbragðstími lögreglu vegna útkalla.	Byrjað að mæla.	Fyrstu niðurstöður liggja fyrir.	Lögregla komin á vettvang á innan við 10 mínútum að meðaltali innan hvers lögregluumdæmis í forgangsflokkum F1 og F2. Útkallsökutæki er laust og mannað til að sinna útkalli í 90% tilvika í forgangsflokkum F1 og F2 og í 70% tilvika í forgangsflokkum F3 og F4.
		Settar verði samræmdar verklagsreglur fyrir lögreglu um meðferð kynferðisbrota í samræmi við aðgerðaáætlun.	Ekki fyrir hendi á landsvísu	Verklagsreglur gefnar út á landsvísu.	Farið sé eftir verklagsreglunum hjá öllum embættum og þær aðgengilegar öllum lögreglu-mönnum.
		Ánægja með a) störf lögreglu b) þjónustu lögreglu samkvæmt könnunum.	a) 23,4% mjög ánægð og 84,6% mjög eða frekar ánægð, b) 44,2% mjög ánægð og 83,8% mjög eða frekar ánægð.	a) 30% mjög ánægð og 90% mjög eða frekar ánægð, b) 50% mjög ánægð og 90% mjög eða frekar ánægð.	Sömu viðmið og fyrir árið 2018.

2	Hæsta mögulega öryggisstig	Áhættumæling í umdæmum lögreglu.	Mikil eða gífurleg áhætta.	Áhættustig verði í flestum umdæmum ekki hærra en gult. ²	Áhættustig 2020 verði hvergi hærra en gult.
3	Traust og heiðarleg lögregla	Greiningar og tölfraeðiskýrslur.	Gerðar eru reglubundnar hættumatsskýrslur og afbrotatölfraeðiskýrslur.	Nýjustu hættumats-upplýsingar ³ alltaf til reiðu.	Nýjustu upplýsingar alltaf til reiðu (sama viðmið og árið 2018).
		Gagnaöryggi.	Komið hefur verið á fót upplýsinga-öryggiskerfi með skilgreindri öryggisstefnu, skjalfestu áhættumati og skilgreindum öryggisráðstöfunum sem embættin hyggjast grípa til vegna þeirrar áhættu sem að steðjar.	Árleg veikleikagreining tölvudeildar ríkislögreglustjóra.	Sömu viðmið og fyrir árið 2018.
		Eftirlit með störfum lögreglu.	Eftirlitsnefnd með störfum lögreglu skipuð og tók til starfa 1.1.2017.	Eftirlitsnefnd með störfum lögreglu starfi í samræmi við lög.	Tryggt að erindi borgarans verði tekið til viðeigandi skoðunar og meðferðar. Fullnægjandi tölfraeði um fjölda mála liggja fyrir og þau séu skráð með viðeigandi hætti.
		Rafrænt gagnaflæði/þjónustugátt sem uppfylli kröfur um viðunandi gagnaöryggi fyrir viðkvæm gögn.		Útboð á framtíðarsamskiptalausn fyrir stofnanir réttarvörslukerfisins og ytri aðila er þeim tengjast.	Gagnasamskipti milli stofnana réttarvörslukerfisins og ytri aðila er þeim tengist verði að fullu rafræn.

Nr.	Tengist markmiði nr.	Aðgerð	Tímaáætlun	Ábyrgðaraðili
1	1, 2 og 3	Ljúka gerð löggæsluáætlunar.	2018	DMR.
2	2	Styrking landamæravörslu á Keflavíkurlflugvelli m.t.t. fjölgunar ferðamanna.	2018–2022	Lögregluembættið á Suðurnesjum.

² Áhættumæling í umdæmum lögreglu: Grænt – lítil áhætta. Gult – möguleg áhætta. Rautt – mikil áhætta. Svart – gífurleg áhætta.

³ Hættumatsupplýsingar varðandi m.a. skipulagða brotastarfsemi, landamæraeftirlit og peningþvætti.

3	1 og 2	Tryggð verði varanleg stöðugildi innan lögreglu til að sinna landamæravörslu.	2018-2019	Lögregluembættin.
4	1 og 2	Tryggja að menntun og þjálfun landamæravarða og lögreglu standist þau viðmið sem fram koma í kjarnanámsskrá Landamæra- og strandgæslustofnunar Evrópu (Frontex).	2018-2022	Ríkislögreglustjóri.
5	1 og 2	Endurnýja og auka búnað á landamærastöðvum.	2018-2022	Ríkislögreglustjóri/lögregluembættin
6	1 og 2	Farþegalistagreining og uppfærsla gagnakerfa lögreglu.	2018–2022	Ríkislögreglustjóri /lögreglu-embættið á Suðurnesjum.
7	1, 2 og 3	Árangursmælaborð lögreglu og árangursmælingar.	2017–2019	Ríkislögreglustjóri.
8	1 og 2	Tæknivæðing lögreglubíla svo mæla megi neyðarútkalls viðbragð og auka skilvirkni við framkvæmd lögreglustarfa.	2017–2020	Ríkislögreglustjóri.
9	2	Samhæfingarmiðstöðvar lögreglu í öllum umdæmum.	2017–2019	Lögregluembættin.
10	1, 2 og 3	Styrking almennrar löggæslu og rannsóknar mála til að ná þjónustustigi og mæta fjölgun ferðamanna.	2017–2022	Lögregluembættin.
11	2	Bættur búnaður lögreglu: Varnar- og öryggisbúnaður vegna hryðjuverkavarna og stórfelldra ofbeldisbrota, almennur búnaður vegna löggæslustarfa, rannsóknarbúnaður og annar tæknibúnaður.	2017–2022	Lögregluembættin.
12	1, 2 og 3	Unnið að rafrænu gagnaflæði milli stofnana réttarvörslukerfisins sem tryggir yfirsýn og rekjanleika mála innan þess.	2016–2022	DMR og stofnanir réttarvörslukerfisins.
13	1, 2 og 3	Tryggð verði varanleg stöðugildi hjá lögreglu til eflingar málsmeðferðar í kynferðisbrotamálum innan réttarvörslukerfisins í samræmi við samþykktu aðgerðaáætlun sama efnis.	2018–2019	DMR og lögregluembættin.
14	1	Tryggð verði varanleg stöðugildi hjá greiningardeild Ríkislögreglustjóra til að sinna fjármálagreiningum.	2019- 2023	Ríkislögreglustjóri

Landhelgi. Tvö markmið hafa verið skilgreind sérstaklega fyrir málaflokkinn.

1. **Tryggja almannaoöryggi, löggæslu og eftirlit í auðlindalögsögu Íslands í samræmi við öryggis- og þjónustustig.** Öryggisstig mælir getu Landhelgisgæslunnar til að bregðast við hvers kyns ógnum af náttúru eða manna völdum á starfssvæðinu og bolmagn til að

halda uppi lögum og reglu og tryggja almannöryggi, m.a. út frá reglulegu áhættu- og ógnarmati. Lágmarksöryggis- og þjónustustig miðast við að stofnunin geti sinnt lögbundnum skyldum með fullnægjandi hætti.

- Viðbúnaður í leit og björgun verði í samræmi við öryggis- og þjónustustig.** Fullnægjandi öryggis- og þjónustustig í leit og björgun á hafinu umhverfis Ísland gerir ráð fyrir að þyrlusveit Landhelgisgæslunnar geti nær ávallt komið sjófarendum til bjargar innan sex klukkutíma. Sú viðbragðsgeta er nú einungis tryggð rúmlega helming ársins þar sem áhafnir eru of fáar. Samkvæmt stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar skal að tryggja Landhelgisgæslunni nægilegt fjármagn til að rækja starf sitt.

Nr.	Markmið ⁴	Mælikvarðar	Staða 2017	Viðmið 2019	Viðmið 2023
1	Tryggja almannöryggi, lög-gæslu og eftirlit í auðlindalögsögu Íslands í samræmi við öryggis- og þjónustustig.	Landamæraeftirlit um borð í skipum í íslenskri lögsögu.	Engin skoðun.	6 skoðanir á ári.	24 skoðanir á ári.
		Viðbrögð við greiningum á gervitunglamyndum. (LHG fær 90 gervitunglamyndir á ári frá EMSA til greiningar á mengun og skipum.)	Brugðist er við í 10% tilfella.	Brugðist er við í 50% tilfella.	Brugðist er við í 100% tilfella.
		Fjöldi skyndiskoðana um borð í skipum innan efnahagslögsögunnar.	180 íslensk / 20 erlend.	220 íslensk / 30 erlend.	440 íslensk / 60 erlend.
2	Viðbúnaður í leit og björgun verði í samræmi við öryggis- og þjónustustig.	Björgunarþjónusta með þyrlu innan efnahagslögsögu Íslands er möguleg innan sex klst., þar á meðal samningsbundin þjónusta við NATO.	40% ársins.	75% ársins.	Allt árið
		Björgunarþjónusta með varðskipi innan efnahagslögsögu Íslands er möguleg innan tuttugu og fjögurra klukkustunda.	48 tímar 300 daga á ári. Ótrygg geta 65 daga á ári.	48 tímar 365 daga á ári.	24 tímar 365 daga á ári.
		Björgunarþjónusta með flugvél innan leitar- og björgunar-svæðis Íslands er möguleg innan sex klst.	57% ársins.	57% ársins.	95% ársins.
Nr.	Tengist markmiði nr.	Aðgerð	Tímaáætlun	Ábyrgðaraðili	
1	1 og 2	Kaup á nýjum þyrlum.	2018–2023	Landhelgisgæsla.	
2	1	Unnið verður markvisst að mælingum á hafsbótinum við Ísland með nútíma tækni og í samræmi við áætlun LHG og samningi við atvinnuvegaráðuneyti.	2018–2026	DMR og LHG.	
3	1	Leitað verði leiða til að koma á vöktun lögsögunnar með AIS í gegnum gervitungl.	2018–2023	DMR og LHG.	

Ákærvald og réttarvarsla. Tvö markmið hafa verið skilgreind sérstaklega fyrir mála-flokkinn.

- Aðgangur að réttarvörslukerfinu sé greiður:** Aðgengi almennings til að setja fram kærur sé greitt, rannsóknir hefjist án óeðlilegra tafa, þeim sé sinnt af fagmennsku,

⁴ Mælikvarðar aðlagðir örlítið frá síðustu fjármálaáætlun til að endurspeglar betur markmiðin.

rannsókn og ákærumeðferð sé lokið innan eðlilegs tíma með ákvörðun um hvort ákæra verði gefin út og meðferð máls sé í samræmi við málsmeðferðarreglur, unnin af vandvirkni og mannréttindi virt í hvívetna.

2. **Öryggi almennings, gagna og upplýsinga sé tryggt.** Mikilvægt er að tryggja öryggi gagna í réttarvörsluferfinu og einfalda miðlun gagna milli hlutadeigandi stofnana og aðila með því m.a. að koma á fót rafrænu gagnaflæði milli lögreglu, ákærvalds og dómstóla þar sem viðunandi gagnaöryggi er tryggt.
3. **Fyrir liggja skýr mörk þjóðlendna** og eignarlanda á landinu öllu, þar með talið eyjum umhverfis landið, eigi síðar en 2024.

Nr.	Markmið	Mælikvarðar	Staða 2017	Viðmið 2019	Viðmið 2023
1	Aðgengi almennings til að setja fram kærur sé greitt, rannsóknir hefjist án óeðlilegra tafa, þeim sé sinnt af fagmennsku, rannsókn og ákærumeðferð sé lokið innan eðlilegs tíma með ákvörðun um hvort ákæra verði gefin út og meðferð máls sé í samræmi við málsmeðferðarreglur, unnin af vandvirkni og mannréttindi virt í hvívetna.	Unnið að mælikvörðum fyrir ákærvaldið.			
		Tíminn sem líður frá kæru þar til rannsókn hefst og sem mál tekur fram að útgáfu ákæru.	Unnið að því að greina meðalmálsmeðferðartíma.	Raunhæf viðmið um málsmeðferðartíma sett.	Málsmeðferðartími sé í samræmi við sett viðmið.
		Fagmennska: Fjöldi, reynsla og menntun þeirra sem starfa að rannsóknum og ákærumeðferð (mælikvarði meðaltalsstarfsreynsla, fjöldi námskeiða sem metin væru eftir umfangi / gæðum).	Unnið að greiningu mælikvarða.	Mælikvarðar settir.	Markmiðum mælikvarða náð.
2	Öryggi almennings, gagna og upplýsinga sé tryggt.	Rafrænt gagnaflæði/ þjónustugátt sem uppfylli kröfur um viðunandi gagnaöryggi fyrir viðkvæm gögn.	Unnið að útboði á framtíðarsamskiptalausn fyrir stofnanir réttarvörslu-kerfisins og þá ytri aðila er þeim tengjast.	Hafin vinna við gerð framtíðarskiptalausnar fyrir stofnanir réttarvörslu-kerfisins.	Gagna-samskipti milli stofnana réttarvörslu-kerfisins og ytri aðila er þeim tengist verði að fullu rafræn.
3	Að fyrir liggja skýr mörk þjóðlendna og eignarlanda á landinu öllu, þar með talið eyjum umhverfis landið, eigi síðar en 2024.	Hlutfall landssvæða sem óbyggðanefnd hefur úrskurðað um.	10 af 17 svæðum lokið.	13 af 17 svæðum lokið.	17 af 17 svæðum lokið.

Nr.	Tengist markmiði nr.	Aðgerð	Tímaáætlun	Ábyrgðaraðili

1	1 og 2	Ríkissaksóknari heldur málstofur og námskeið fyrir ákærendur til að auka gæði ákærvaldsstarfa.	2018–2023	Ríkissaksóknari.
2	1 og 2	Unnið að undirbúningi að rafrænu gagnafleði milli stofnana réttarvörslukerfisins sem tryggir yfirsýn og rekjanleika mála innan þess.	2018–2022	Ríkissaksóknari og héraðssaksóknari.
3	1 og 2	Málsmeðferð kynferðisbrota bætt í samræmi við aðgerðaáætlun um meðferð kynferðisbrota.	2018–2022	Ríkissaksóknari, héraðssaksóknari og lögregluembættin.
4	1 og 2	Tryggð verði varanleg stöðugildi hjá skrifstofu fjármálagreininga lögreglu. Stöðugildunum er ætlað að tryggja betri úrvinnslu tilkynninga og greininga sem skrifstofan sinnir.	2019–2023	Héraðssaksóknari
5	1 og 2	Tryggðir verða fjármunir til kaupa og reksturs á hugbúnaðarkerfi fyrir skrifstofu fjármálagreininga lögreglu.	2019	Héraðssaksóknari
6	3	Starfsemi óbyggðanefndar styrkt til að flýta málsmeðferð.	2019–2023	Óbyggðanefnd

Réttaraðstoð og bætur. Eðli málaflokksins er með þeim hætti að ekki verður fjallað um markmið og aðgerðir varðandi starfsemi hans.

Fullnustumál. Þrjú markmið hafa verið skilgreind sérstaklega fyrir málaflokkinn.

- Fullnustuyfirvöld verði í stakk búin til að fullnusta refsingar með öruggum, skilvirkum og árangursríkum hætti og um leið að tryggja að sérstök og almenn varnaðaráhrif refsinga séu virk.** Rekstrarfé hefur skort til þess að fangelsið á Hólmsheiði geti verið fullnýtt. Úr því verður bætt á tímabilinu. Þá er skortur á virkum innheimtuúrræðum en ein af áskorunum fullnustukerfisins er að finna leiðir til að bæta innheimtu sekta og sakarkostnaðar.
- Stuðla að farsælli aðlögun dómþola að samfélaginu.** Til að stuðla betur að farsælli aðlögun dómþola að samfélaginu eftir afplánun er stefnt að því að auka sálfræði- og meðferðarúrræði í fangelsum.
- Öryggi almennings, gagna og upplýsinga sé tryggt.** Mikilvægt er að tryggja öryggi gagna í réttarvörslukerfinu og einfalda miðlun gagna milli hluteigandi stofnana og aðila með því m.a. að koma á fót rafrænu gagnafleði milli stofnana réttarvörslukerfisins og ytri aðila sem þeim tengjast.

Nr.	Markmið	Mælikvarðar	Staða 2017	Viðmið 2019	Viðmið 2023
1	Fullnustuyfirvöld verði í stakk búin til að fullnusta refsingar með öruggum, skilvirkum og	Aukinn innheimtu-árangur/tölfræðigögn um innheimtuárangur, beitingu vararefsingar, fyrningu sekta og sakarkostnað.	5–25% innheimtu-árangur eftir fjárhæð sekta. ⁵	Unnið er að viðmiðum um innheimtu-árangur.	

⁵ Innheimtuhlutfall hér á landi er um 25–35% fyrir smærri sektir en lægra fyrir sektir yfir 8 m.kr. eða um 5% hlutfall.

	árangursríkum hætti í samræmi við samfélagslega og tæknilega þróun og að tryggja að sérstök og almenn varnaðaráhrif refsinga séu virk.	Talning dómpöla á boðunarlista, talning fyrndra refsinga.	570 dómpölar á boðunarlista vegna óskilorðsbundinna refsinga og 34 fyrndar óskilorðsbundnar refsingar.	20 fyrndar óskilorðsbundnar refsingar.	13 fyrndar óskilorðsbundnar refsingar.
2	Stuðla að farsælli aðlögun dómpöla að samfélaginu	Tölur um endurkomu. ⁶	Endurkomutíðni er um 24%.	Endurkomutíðni hækkir ekki.	Lækka endurkomutíðni í < 24%.
3	Öryggi almennings, gagna og upplýsinga sé tryggt	Rafrænt gagnaflæði/þjónustugátt sem uppfylli kröfur um viðunandi gagnaöryggi fyrir viðkvæm gögn.		Útboð á framtíðarsamskiptalausn fyrir stofnanir réttarvörslukerfisins og þá ytri aðila sem þeim tengjast.	Gagnasamskipti milli stofnana réttarvörslukerfisins og ytri aðila sem þeim tengjast verði að fullu rafræn.

Nr.	Tengist markmiði nr.	Aðgerð	Tímaáætlun	Ábyrgðaraðili
1	1	Aðgerðir sem miða að auknum innheimtuárangri.	2018–2022	DMR og embætti sýslumannsins á NV.
2	1	Taka í notkun fleiri fangarými, þ.e. tryggja fullan rekstur á Hólmsheiði svo afplánun geti hafist á réttum tíma.	2018–2019	Fangelsismálastofnun og DMR.
3	3	Unnið að undirbúningi að rafrænu gagnaflæði milli stofnana réttarvörslukerfisins sem tryggir yfirsýn og rekjanleika mála innan þess.	2018–2022	Fangelsismálastofnun og DMR.
4	1 og 2	Efling á sálfræði- og meðferðarúræðum í fangelsum.	2018–2022	Fangelsismálastofnun og DMR.

5. FJÁRMÖGNUN

Töluleg umfjöllun um útgjaldaramma málefna sviðsins næstu fimm ára.

Útgjaldarammi í m.kr.	Áætlun 2019	Áætlun 2020	Áætlun 2021	Áætlun 2022	Áætlun 2023
9 Almanna- og réttaröryggi	28.576	28.736	28.653	28.748	29.046

⁶ Þeir sem ljúka afplánun fangelsisrefsingar og hafa verið dæmdir að nýju í óskilorðsbundna fangelsisrefsingu innan tveggja ára, sbr. norrænar samanburðarrannsóknir á endurkomutíðni.